Adroddiad i: **Y Cabinet**

Dyddiad y Cyfarfod: **20 Tachwedd 2012**

Aelod Arweiniol: **Y Cynghorydd Eryl Williams, Aelod Arweiniol dros Addysg**
Awdur yr Adroddiad: **Pennaeth Cefnogi Cwsmeriaid ac Addysg**

Teitl: **Darpariaeth Ysgolion Ffydd Uwchradd**

---

1. Ynghylch beth mae'r adroddiad?

Mae'r adroddiad yn gofyn am gymeradwyaeth y Cabinet i gychwyn ar ymgynghoriad anffurfiol ar yr achos dros newid darpariaeth ysgolion ffydd uwchradd.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

Mae'r adroddiad yn ceisio dangos yn gliriach yr achos dros newid addysg ffydd uwchradd a'r angen i drafod goblygiadau'r newid gyda rhanddeiliaid.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Cymeradwyo dechrau ymgynghoriad anffurfiol fis Rhagfyr 2012 ar yr achos dros newid Darpariaeth Ysgolion Ffydd Uwchradd.

4. Manylion yr adroddiad

Cynhaliwyd trafodaethau yn ystod y 3 blynedd diwethaf rhwng Esgobion a Swyddogion cyrff esgobaethol yr Eglwys Gatholig a'r Eglwys yng Nghymru, cynrychiolwyr Cyrff Llywodraethu'r Bendigaid Edward Jones a Santes Ffraid a swyddogion Cyngor Sir Ddinbych. Roedd y trafodaethau cychwynnol yn ystyried beth allai'r weledigaeth tymor hir fod ar gyfer darparu ysgolion ffydd yn y sector uwchradd a'r ffynonellau posibl o gyllid gan Lywodraeth Cymru i alluogi hyn i ddigwydd.

Roedd y trafodaethau hyn yn canolbwyntio ar y pryderon ynghylch cynaliadwyedd y *status quo* presennol ar gyfer addysg ffydd yng Ngogledd Sir Ddinbych. Ystyrir y ddwy ysgol yn ysgolion bach yng nghyd-destun y Fframwaith Polisi Moderneiddio Addysg cyffredinol ac mae hynny'n cynnig heriau i arweinyddiaeth y ddwy ysgol o ran cynnal y safonau presennol a datgloi safonau posibl ar gyfer disgyblion y dyfodol. Mae cyfranogaeth Esgob Llanelwy a Swyddogion Esgobaethol yr Eglwys yng Nghymru wedi crybwyll y dewis o, efallai, ehangu'r ddarpariaeth ffydd i ddenu rhagor. Ar hyn o bryd, er bod yna nifer o ysgolion Cynradd yr Eglwys yng Nghymru yn Sir Ddinbych ond does dim darpariaeth Uwchradd i'r disgyblion hynny sy'n dymuno symud ymlaen i barhau'u haddysg ffydd.

I symud ymlaen, awgrymir y dylai'r Cyngor, mewn partneriaeth â chyrff esgobaethol yr Eglwys Gatholig Rufeinig a'r Eglwys yng Nghymru ac Ymddiriedolaeth Ysgol Santes Ffraid, ddechrau ar drafodaethau anffurfiol gyda rhieni, llywodraethwyr, staff a disgyblion y Bendigaid Edward Jones a Santes Ffraid i drafod yr achos dros newid ac i archwilio'r dewisiadau posibl ar gyfer symud ymlaen ac, o bosibl, i gydweithio rhwng y ddwy ysgol. Mae'r achos dros newid (gweler Atodiad 1) wedi'i ddatblygu gan gynrychiolwyr pob parti sydd â rhan yn y trafodaethau hyn.

O safbwynt addysgol awgrymir y gallai cydweithio rhwng y ddwy ysgol gynnig y manteision addysgol canlynol:-

- Datblygu arweinyddiaeth a strwythur rheoli ar draws y ddwy ysgol a fyddai'n cynnig mwy o gyfleoedd i ddatblygu staff;

- Cyfleoedd ehangach i wella addysg y disgyblion e.e. prosiectau ar y cyd rhwng ysgolion, rhannu addysgu ac adnoddau dysgu;

- Gwella arbenigedd staff mewn meysydd arbenigol, codi safonau e.e. athrawon yn cydweithio i gynllunio, paratoi ac asesu;

- Cyfleoedd gwell i fonitro dysgu ar draws y ddwy safle ac i athrawon safoni a lefelu gwaith disgyblion.

Dylid hefyd archwilio'r goblygiadau posibl o gynnal y *status quo* yn y tymor canolig i hir. Ystyrir fod cyflwr y ddwy ysgol yn wael ac mae'u hamgylchedd dysgu'n amlwg yn cyfyngu ar ddarparu tu hwnt i'r cwricwlwm sylfaenol. Mae Rhaglen Ysgolion y 21ain Ganrif y Cyngor, i'w darparu mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru, yn cynnwys cyllid posibl ar gyfer ddarparu addysg ffydd uwchradd. Bydd dyfarnu unrhyw gyllid yn dibynnu ar symud y cynigion i drefnu'r ysgolion yn eu blaen. Dylid nodi hefyd fod y Cyngor yn trafod gyda Llywodraeth Cymru i gael cadarnhad ynghylch faint o gyfraniad y bydd ei angen ar gyfer unrhyw brosiect cyfalaf a allai godi.

Disgwylir y bydd yr ymgynghoriad anffurfiol yn galluogi holl noddwyr posibl y prosiect i ddeall a fyddai rheini, y rhai presennol a rhai'r gorffennol, yn cefnogi ysgol ffydd ar y cyd a beth sy'n ysgogi'n bennaf rieni sy'n dewis addysg ffydd ar hyn o bryd.

Gallai canfyddiadau'r ymarfer ymgynghori anffurfiol arwain at gynigion ffurfiol. Bydd unrhyw newidiadau i ddarpariaeth ysgol yn cynnwys ymgynghoriad cyhoeddus hirfaith a gallai arwain at gyhoeddi cynigion statudol. Gweithredir cynigion trefniadaeth ysgolion fel arfer ar ôl cyfnod o 12 - 24 mis yn dibynnu ar natur pob cynnig.

5. Sut y bydd y penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r cynigion yn cefnogi'r Flaenoriaeth Gorfforaethol bresennol o Foderneiddio Addysg.

6. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Bydd y costau cychwynnol ynghylch yr ymarfer ymgynghori, sef argraffu a phostio'r dogfennau i'r rhanddeiliaid ac unrhyw gostau llogi lleoliadau ayb.

7. Pa ymgynghori a wnaed?

Cynhaliwyd nifer o gyfarfodydd ers 2009 rhwng Swyddogion Sir Ddinbych, Esgob Esgobaeth Gatholig Wrecsam ac Esgob Esgobaeth yr Eglwys yng Nghymru, Llanelwy, swyddogion Addysg yr awdurdodau Esgobaethol a Chadeiryddion Llywodraethwyr a Phenaethiaid y Bendigaid Edward Jones a'r Santes Ffraid, i ddechrau datblygu cyflwyniad cyfalaf fel rhan o gyflwyniad Ysgolion yr 21ain Ganrif ac yna i ddatblygu'r dewisiadau ar gyfer newid.

8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Dim ond mân gostau sy'n gysylltiedig â'r broses ymgynghori a bydd y rhain yn cael eu cyfarfod o'r cyllidebau presennol. Gallai canlyniadau'r ymgynghori arwain at oblygiadau ariannol arwyddocaol ac mae'r rhain wedi'u cynnwys yn y cynigion Ysgolion yr 21ain Ganrif. Bydd yn rhaid i'r Cabinet ystyried sut y bydd y cynigion hyn yn cael eu hariannu.

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Y mae yna bosibilrwydd cryf y gallai'r cynnig olygu cyhoeddusrwydd gwael i'r Cyngor a sylwadau cyhoeddus gwrthwynebus.

I leihau'r risg bydd y Cyngor yn ceisio sicrhau y cyfathrebir yn glir gyda'r holl randdeiliaid.

10. Yr Hawl i Benderfynu

Adran 29 Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998

Fframwaith Polisi Moderneiddio Addysg (cymeradwywyd gan y Cabinet, Ionawr 2009).w